

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **R. A. I.**, zast. Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Španělská 770/2, Praha 2, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 9. 2023, č. j. KRPA-310113-9/ČJ-2023-000022-ZZC, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2023, č. j. 2 A 42/2023-27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci Mgr. et Bc. Filipovi Schmidtovi, LL.M., advokátovi se sídlem Španělská 770/2, Praha 2, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **8 228 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Výše nadepsaným rozhodnutím žalované byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne vydání rozhodnutí a žalobce byl umístěn do zařízení pro zajištění cizinců (dále jen „ZZC“).

[2] Proti rozhodnutí žalované se žalobce, zastoupený v té době Organizací pro pomoc uprchlíkům (dále jen „OPU“), bránil žalobou, se kterou spojil žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby z důvodu hrozby porušení zásady *non-refoulement*. Městský soud nyní napadeným usnesením žádost žalobce o prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby zamítl (výrok I.), žalobu odmítl jako opožděnou (výrok II.) a rozhodl, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Konstatoval, že napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 15. 9. 2023, kdy ho osobně převzal. Žaloba podaná dne 5. 12. 2023 proto byla podána po marném uplynutí lhůty pro podání žaloby stanovené zákonem o pobytu cizinců, přičemž její zmeškání nelze podle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců prominout. Žalobcem uváděné důvody znemožňující včasné podání žaloby (nedostatečná právní pomoc v zajištění) městský soud nepovažoval za přesvědčivé, jelikož

nekorespondují s plnou mocí, kterou žalobce udělil OPU v době běhu lhůty pro podání žaloby. Nebylo tedy prokázáno, že by žalobce neměl přístup k právní pomoci. Námitku porušení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 15 odst. 2 písm. b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“) proto městský soud shledal nedůvodnou. Za nepřipadnou označil též žalobní argumentaci k možnému prolomení neprominutí zmeškání lhůty k podání žaloby s odkazem na porušení zásady *non-refoulement*. Nebylo zjištěno, že by žalobci v zemi původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Žalobce v průběhu řízení ani v podané žalobě žádné takové skutečnosti netvrdil ani neprokázal. Námitku porušení zásady *non-refoulement* proto městský soud též neshledal důvodnou.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá výše označené usnesení městského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), na základě které požaduje napadené usnesení zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel zdůraznil, že žalobu podal dne 4. 12. 2023, a namítl nepřezkoumatelnost napadeného usnesení z důvodu, že jeho výrok I. nekoresponduje s odůvodněním napadeného usnesení. Stěžovateli není zřejmé, jak přesně městský soud přistoupil k procesním podmínkám pro podání žaloby. Rozhodoval o prominutí zmeškání úkonu, což zákon o pobytu cizinců neumožňuje. Dle stěžovatele takto mohl městský soud postupovat, pokud by s ohledem na Listinu a unijní legislativu ustanovení zákona o pobytu cizinců neaplikoval. Pak by ale musel přistoupit k meritornímu projednání žaloby. Dle stěžovatele nedává už „*vůbec žádný smysl*“, že městský soud žádosti o prominutí nevyhověl. Z odůvodnění je navíc zřejmé, že městský soud nevyhověl námitkám o nedostatečném přístupu stěžovatele k právní pomoci. V takovém případě je výrok I. napadeného usnesení zcela nadbytečný a matoucí.

[5] Stěžovatel dále brojil proti odmítnutí žaloby pro opožděnost. Namítl, že se městský soud dostatečně nezabýval žalobními námitkami ohledně přístupu stěžovatele k právní pomoci, a tudíž případným porušením Listiny a návratové směrnice. Závěry městského soudu jsou v rozporu také s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie. Stěžovatel poukázal na obecnou nedostatečnost zákonné úpravy bezplatné právní pomoci v České republice, čímž se městský soud podrobněji nezabýval, a namítl, že OPU přes udělenou plnou moc nemohla sepsat žaloby včas realizovat – plnou moc datovanou dne 26. 9. 2023 odeslala stěžovateli do ZZC, ten ji následně odeslal zpět a nezná datum doručení. Městský soud se podrobněji nezabýval ani tím, že žaloba nebyla podána advokátní kanceláří, která má právní pomoc v ZZC zajišťovat. Stěžovatel k tomu citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2015, č. j. 4 Azs 122/2015-23, č. 3357/2016 Sb. NSS, týkajícího se prominutí zmeškání úkonu při opožděném podání odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění a konstatujícího legislativní nedostatek vzniklý implementací návratové směrnice v podobě nezakotvení obecné povinnosti správních orgánů zajistit cizincům právní poradenství či pomoc. K absenci právní pomoci u zajištěných cizinců stěžovatel poukázal také na nález Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 630/16. Uzavřel, že městský

pokračování

soud byl povinen posuzovat, zda měl stěžovatel přístup k efektivní právní pomoci tak, aby mohla být včas podána žaloba, a zajištěn efektivní soudní přezkum.

[6] Stěžovatel nakonec vymezil přijatelnost své kasační stížnosti tím, že judikatura se efektivností právní pomoci poskytované cizincům v zajištění v posledních letech nezabývala.

[7] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[9] Nejvyšší správní soud se dále zabýval přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.). K obsahu neurčitého pojmu přesah vlastních zájmů stěžovatele kasační soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého se o přijatelnou kasační stížnost může jednat v typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[10] Dle stěžovatele je jeho kasační stížnost přijatelná, jelikož se judikatura v posledních letech nezabývala efektivností právní pomoci poskytované cizincům v zajištění. Nejvyšší správní soud však podotýká, že předmětem nyní projednávané věci není právní pomoc poskytovaná cizincům v zajištění, ale včasnost stěžovatelem podané žaloby společně s neprominutím zmeškání lhůty pro podání žaloby. Dle kasačního soudu je kasační stížnost nepřijatelná, jelikož se nedotýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou tohoto soudu řešeny nebo jsou řešeny rozdílně, není dána potřeba učinit judikatorní odklon a zdejší soud ani neshledal v napadeném usnesení zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[11] K obsahu pojmu nepřezkoumatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008-136, č. 1795/2009 Sb. NSS, přičemž dle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS, odst. [29], by konstatování nepřezkoumatelnosti zároveň mělo být vyhrazeno opravdu výjimečným případům, kdy není z odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec patrné hodnocení podstatných důvodů či skutečností. Napadené usnesení je přezkoumatelné ve smyslu této ustálené judikatury, jelikož je zřejmé, jak městský soud rozhodl, jakými úvahami

se při tom řídil, z jakých skutečností vycházel, jak je hodnotil a odůvodnění napadeného usnesení je srozumitelné i přesvědčivé.

[12] Je zřejmé, jak městský soud přistoupil k procesním podmínkám pro podání žaloby. Městský soud posoudil včasnost žaloby s ohledem na lhůtu pro podání žaloby v § 172 zákona o pobytu cizinců a shledal ji opožděnou. Současně zamítl stěžovateli žádost o prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby, jelikož dle § 172 odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců nelze zmeškání lhůty prominout. Srozumitelnost napadeného usnesení včetně výroků je ostatně patrná i z kasační argumentace. Výrok I. přitom není nadbytečný ani matoucí, jak stěžovatel namítá. Matoucí je v tomto ohledu kasační argumentace. Není pravda, že zákon o pobytu cizinců neumožňuje rozhodnout (negativně) o žádosti o prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby. Zákon o pobytu cizinců neumožňuje prominout zmeškání lhůty pro podání žaloby a jelikož stěžovatel spojil svou žalobu se žádostí o prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby, městský soud zcela logicky o této žádosti rozhodl.

[13] Co se týče věcného posouzení ze strany městského soudu, stěžovatel nezpochybňuje, že žalobu podal opožděně. Domáhá se však prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby. Nejvyšší správní soud se zabýval nemožností prominout zmeškání lhůty dle § 172 odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců, podle níž krajskému (městskému) soudu nezbylo, než opožděnou žalobu odmítnout dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., např. v rozsudcích ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 19/2015-35, odst. [16] až [19], ze dne 20. 10. 2016, č. j. 2 Azs 235/2016-29, odst. [12], ze dne 30. 11. 2017, č. j. 10 Azs 329/2017-27, odst. [7], a ze dne 29. 11. 2019, č. j. 5 Azs 392/2019-28, odst. [19]. S touto judikaturou je napadené usnesení zcela v souladu.

[14] Úvahám, jaké procesní důsledky by měla případná absence právní pomoci a zda by mohla prolomit neprominutelné zmeškání lhůty k podání žaloby dle § 172 odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců, by bylo namísto se věnovat v případě, kdy by stěžovatel přístup k právní pomoci skutečně neměl (srov. rozsudky NSS ze dne 16. 12. 2015, č. j. 6 Azs 265/2015-28, odst. [21], ze dne 16. 12. 2015, č. j. 6 Azs 261/2015-32, odst. [24], a ze dne 30. 12. 2015, č. j. 4 Azs 259/2015-37, odst. [24]). Nejpozději dne 26. 9. 2023 však stěžovatel přístup k právní pomoci měl, když udělil plnou moc OPU, přičemž lhůta pro podání žaloby v té době ještě plynula. Tvrzení stěžovatele, že OPU mu zaslala datovanou plnou moc a ten jí zpátky a neví, kdy byla doručena, nepovažuje Nejvyšší správní soud za relevantní. Z nevědomosti stěžovatele ohledně doručení podepsané plné moci zpátky OPU nelze usuzovat na nedostatek právní pomoci.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepříjatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s., neboť městský soud nepochybil při výkladu práva a ustálenou a jednotnou judikaturu zdejšího soudu aplikoval na projednávanou věc korektně.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

pokračování

[17] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 24. 1. 2024, č. j. 9 Azs 284/2023-21, ustanovil zástupcem stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti advokáta Mgr. et Bc. Filipa Schmidta. Jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Ustanovený zástupce učinil v řízení o kasační stížnosti dva úkony právní služby, převzetí zastoupení a písemné podání ve věci samé, tedy doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)]. Za jeden úkon právní služby náleží zástupci stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem tedy za dva úkony právní služby náleží 6 800 Kč. Jelikož je zástupce stěžovatele společníkem právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon advokacie, která je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 6 800 Kč o částku této daně ve výši 1 428 Kč. Odměna v celkové výši 8 228 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu